

zaaknummer 2012 T 784 (1)

18 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.W. Smit, advocaat te Amersfoort

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
priester-emeritus van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 oktober 2013. Op 29 november 2013 is door de zus van aangeklaagde telefonisch contact gezocht met de Klachtencommissie. Zij deelde tijdens dit telefoongesprek mede dat haar broer Alzheimer heeft en derhalve niet kan reageren op de klacht. Aangeklaagdes zus is daarop geadviseerd contact op te nemen met [naam] van het bisdom Haarlem-Amsterdam om te vragen of het bisdom de zaak op zich wil nemen.

Op 4 maart 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 3 september 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager was daarbij aanwezig via een skype-verbinding. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R.W. Smit, advocaat te Amersfoort. Namens het bisdom is verschenen [naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was als godsdienst- of geschiedenisleraar werkzaam op [Seminarie] (verder: [school]) te [plaats] waar klager in de periode van 1966 tot 1968 intern verbleef en onderwijs volgde.

Klager ging, na het beëindigen van de lagere school, studeren op [school]. Als school stond [school] bekend als een uitstekend gymnasium met kundige leerkrachten en een uitstekende studiebegeleiding. Klager moest hier intern verblijven, ondanks het feit dat zijn ouderlijk huis

zich vlakbij [school] bevond. De vader van klager was overleden waarna zijn moeder haar kinderen 'wegstuurde'.

Aangeklaagde was (hoofd) surveillant voor de eerste- en tweedejaars studenten van de Kleine Zaal of Kleine Kant en hij viel in als docent geschiedenis. Zijn bijnaam was [bijnaam]. Hij werd zo genoemd om de wijze waarop hij de letter S uitsprak.

Klager geeft aan dat aangeklaagde het behoorlijk op hem had gemunt. Aangezien de vader van klager onlangs was overleden en hij derhalve 'op zoek' was naar een vaderfiguur was hij extra kwetsbaar. Hiervan heeft aangeklaagde volgens klager flink gebruik/misbruik gemaakt.

Aangeklaagde was regelmatig surveillant/zaalwacht op de slaapzaal. Eén van zijn taken was om alle bedplassers tijdens de nacht te wekken om op tijd te plassen. Klager was zo'n bedplasser. Hij werd vrijwel altijd door aangeklaagde uit bed gehaald. Bij het plassen hield aangeklaagde de penis van klager in zijn hand, om hem zo te 'helpen' met plassen. Daarnaast stond aangeklaagde dan tegen klager aan te rijden.

Aangeklaagde hield ook toezicht bij het wassen onder de douche. Klager moest dan voorover bukken, zodat aangeklaagde kon zien of klager zichzelf goed had gewassen. Klager was zich er als klein jongetje niet van bewust dat dit toezicht meer neigde naar het observeren van de blote lichamen van alle jongetjes.

In zijn vrije tijd hield klager het aquarium op de recreatiezaal van [school] bij. Aangeklaagde had ook een aquarium op zijn kamer en deze hield klager ook bij. Op deze momenten ging het mis. Aangeklaagde ging tegen klager aan staan als hij voorover gebukt stond om het aquarium schoon te maken. Ook gaf aangeklaagde klager regelmatig een aai over de bol of omhelsde hem. Deze omhelzingen werden op den duur te stevig. De grens tussen een onschuldige omhelzing en betasting werd overschreden. Aangeklaagde noemde de stevige omhelzingen 'de baard geven'. Aangeklaagde haalde dan zijn slecht geschoren wangen langs de wangen van klager om een raspand geluid te krijgen. Op een ogenblik werd klager iedere keer dat hij naar de kamer van aangeklaagde ging voor het aquarium door hem betast.

Toen klager en aangeklaagde een keer op de bank zaten in de kamer van aangeklaagde wilde aangeklaagde klager opnieuw stevig omhelzen. Op dat moment kwam er een student zonder te kloppen de kamer in en zag klager dat aangeklaagde vreselijk schrok en zich geen houding wist te geven. Uit dit gegeven blijkt dat aangeklaagde wist dat hij zich schuldig maakte aan onjuiste handelingen. Bovendien werd dit nog eens bevestigd toen klager de recreatiezaal weer in kwam. Hij werd door andere studenten namelijk mini-pootje genoemd. Het woord 'poot' staat synoniem voor een homoseksueel.

Op een dag heeft aangeklaagde klager en zijn broer Hans meegenomen naar de dierentuin in Amsterdam. Toen ze bij de beren aan het kijken waren, begonnen deze beren te paren, waarna aangeklaagde tegen klager aan kwam staan. Hij sloeg zijn jas om klager heen en begon tegen klager aan te rijden. De broer van klager vroeg vervolgens aan aangeklaagde of hij dat normaal vond om te doen. Aangeklaagde stopte toen met deze handeling.

Omdat klager vlakbij het seminarie woonde, kwamen hij en zijn broer Hans er ook wel eens in de weekenden en vakantie. Van aangeklaagde mochten ze dan in het bos van [school] bij de sterrenwacht kamperen in een tentje. Klager en zijn broer hebben aangeklaagde toen een keer betrappt toen hij vlakbij de tent midden in de nacht aan het masturberen was. Aangeklaagde had klager en zijn broer toen staan te begluren.

2.2. Klager wilde door het seksueel misbruik weg van [school] en er niet langer meer studeren. Hij was een uitstekende leerling. Klager begon echter expres met het halen van slechte cijfers met als doel dat hij van school zou worden afgestuurd. Klager werd uiteindelijk daadwerkelijk van school afgestuurd. Zijn studie viel in duigen en klager zakte af naar de MULO. Met het afzakken naar de MULO viel ook klagers droom om bosbouwkundig ingenieur te worden in duigen. In plaats daarvan heeft klager 22 jaar op een kantoor simpele werkzaamheden uitgevoerd. Zonder het seksueel misbruik had klager zijn studie kunnen afronden en een goede baan kunnen vinden met een daarbij horend goed salaris.

Terwijl al zijn vrienden een gezinsleven opbouwden, kwam klager van de ene mislukkende relatie in de andere. Hij kon geen relaties met vrouwen onderhouden en zag vrouwen alleen voor de seks. Hij wilde geen kinderen, omdat deze hem zouden binden aan hun moeder, waarmee hij geen gezonde relatie kon onderhouden.

Jarenlang heeft klager geleden onder spanningshoofdpijnen. Hij zag zijn werk als een lange en zeer zwarte tunnel. Hierdoor heeft hij jaren in de WAO gezeten. In deze periode zat hij 2 jaar lang voor 3 dagen in de week in groepstherapie bij [instelling] te [plaats]. Klager heeft echter in deze tijd nooit openlijk over zijn gevoelens en het seksueel misbruik kunnen praten vanwege het feit dat er een homoseksuele man in deze groep zat. Door het seksueel misbruik heeft klager namelijk een grote haat en angst voor homoseksuelen gekregen. Klager had regelmatig nachtmerries, huilbuien en woedeaanvallen.

Op 45-jarige leeftijd is klager geëmigreerd naar [land] om te gaan samenwonen met een [nationaliteit] vrouw. Uit deze relatie heeft klager een zoon gekregen. Na een jaar is de relatie stuk gelopen en heeft klager de zorg van zijn zoon op zich genomen. Klager heeft het gevoel dat hij niet voor 100% de gezellige vader voor zijn zoon kan zijn. Hij kan geen genegenheid aan zijn zoon tonen, omdat hem dit op [school] is afgeleerd. Dit doet hem veel verdriet.

Het openstellen voor zijn gevoelens, genegenheid, liefde, geluk en houden van is altijd overschaduwed geweest door de angst die klager heeft gekend en die hem is opgedrongen. Zijn leven is een enorme puinhoop geworden door het seksueel misbruik dat hem is aangedaan.

2.3. Met dit klaagschrift wil klager erkenning van hetgeen hem in zijn jonge jaren is aangedaan en een gegrondverklaring van de klacht zodat hij zijn recht op schadevergoeding ten gelde kan maken. Klager wil weer van zijn leven kunnen genieten, weer beter voor zichzelf zorgen, zijn zoon opvoeden en zonder belemmeringen van hem houden en genieten, zodat de laatste jaren van zijn leven een betere draai kunnen krijgen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft Alzheimer en is daarom niet in staat een weerwoord te geven. Aangeklaagdes zus, zijn vertegenwoordiger, heeft daarom de bisschop van Haarlem gemachtigd om namens hem op te treden. De vice-kanselier van het bisdom Haarlem – Amsterdam heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Wel wordt opgemerkt dat aangeklaagde voorkomt op de lijst met namen van de Commissie Deetman, dat aangeklaagde daar destijds over gehoord is, maar dat hij het seksueel misbruik toen heeft ontkend.

Daarnaast wordt opgemerkt dat de verklaring van de heer [naam], die als steunverklaring is opgevoerd, inhoudelijk vrijwel identiek is aan de verklaring van klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie is van oordeel dat de door klager gestelde feiten, waar het betreft het maken van rijdende bewegingen tegen klager (bij het plassen en in de dierentuin), moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De Klachtencommissie hecht daarbij, waar het betreft het helpen met plassen, ook waarde aan de leeftijd die klager op dat moment had, namelijk 13 jaar.

Daar waar het betreft de (volgens klager net iets te lange) omhelzingen is de Klachtencommissie van oordeel dat niet (objectief) is vast te stellen dat sprake is van seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Ten eerste nu 'net iets te lang' een subjectief oordeel is en voorts ook omdat niet van enige andere 'seksuele lading' is gebleken.

Ten aanzien van het kijken van aangeklaagde naar 'de jongens onder de douche', is de Klachtencommissie van oordeel dat dit geen handelingen betreffen die zijn te kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van de procedure, nu niet van enige seksuele lading bij deze incidenten is gebleken. Hoewel de Klachtencommissie begrijpt, dat dit voor aangeklaagde wel zo kan hebben gevoeld, is de Klachtencommissie van oordeel dat objectief gezien hier niet van is gebleken.

De Klachtencommissie is verder van oordeel, dat het volgens klager 'begluren door aangeklaagde van klager en zijn broer' (zonder dat zij daarbij naakt waren), waarbij aangeklaagde zichzelf masturbeerde (buiten het zicht van klagers) naar het oordeel van de Klachtencommissie eveneens niet objectief als seksueel misbruik in de zin van de Procedure is te kwalificeren, nu het een conclusie van klager betreft dat aangeklaagde zich stond te masturberen, omdat hij hen stond te begluren, maar dat dit niet objectief kan worden gestaafd.

4.3. Er zijn ongeveer achtenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door de ziekte van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden dat aangeklaagde klager hielp bij het plassen, dat hij daarbij (terwijl klager reeds de leeftijd van 13 jaren had bereikt) zijn penis vastpakte en dat hij op datzelfde moment rijdende bewegingen tegen klager aan maakte. De Klachtencommissie acht voorts aannemelijk geworden dat aangeklaagde (in de dierentuin) tegen hem aan begon te rijden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klacht als steunbewijs van de heer R. Wolterman, die over soortgelijke grensoverschrijdende betastingen schrijft.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 september 2014 door mr. mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.